

Türkiye Okul Öncesi Eğitimini Geliştirme Derneği

OMEP 2025 DÜNYA DEKLARASYONU

**Organisation Mondiale pour L'Éducation Préscolaire
World Organization for Early Childhood Education
Organización Mundial para la Educación Preescolar**

Organisation Mondiale pour l'Éducation Préscolaire
World Organization for Early Childhood Education
Organización Mundial para la Educación Preescolar
Organizzazione Mondiale per l'Educazione Prescolare

77. OMEP WORLD GENEL KURULU BİLDİRİSİ (Bologna, İtalya Temmuz 2025)

OMEP Dünya Bildirisi –Dünya Toplantısı ve Konferansı BOLOGNA 2025 Erken Çocuklukta Öğrenmenin Temelleri, Yaratıcılık ve Kültür

(Bu bildiri, Temmuz 2025'te İtalya'nın Bologna kentinde gerçekleştirilen 77. OMEP Dünya Genel Toplantısı'nda geniş bir uzlaşıyla kabul edilmiş ve onaylanmıştır. 29 Kasım 2025 tarihinde düzenlenen OMEP Olağanüstü Çevrim İçi Genel Kurul Toplantısı'nda da resmen onaylanmıştır.)

ÖNSÖZ

Bizler, Dünya Okul Öncesi Eğitimi Örgütü'nün (OMEP) Dünya Yürütme Kurulu üyeleri; Ulusal Komitelerin başkanları ve delegeleri ile Birleşmiş Milletler ve UNESCO nezdindeki temsilciler olarak, “Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat ve Kùltürler: Oyun, İfade ve Katılım” başlıklı Uluslararası Konferans kapsamında Temmuz 2025'te İtalya'nın Bologna kentinde düzenlenen 77. OMEP Dünya Genel Toplantısı'nda bir araya gelerek, çocuğa yönelik derin bir acı, zulüm ve adaletsizliğin yaşandığı tarihi bir dönemde bulunduğumuzu büyük bir üzüntüyle kabul ediyoruz.

Dünya genelinde, sayısız kız ve erkek evlerini kaybetme veya savaş yüzünden yerlerinden edilme, şiddet, yoksulluk ve insani krizler nedeniyle acı çekmektedir. Barışa, çocuk haklarına ve insan onuruna kendini adanmış küresel çapta bir kuruluş olarak OMEP bu acıyı derinden hissetmektedir. Bu çocukların acısını paylaşarak ve onları korumaya çalışanların yanında durarak, onları kalbimizde ve eylemlerimizde taşıyoruz.

Derin bir üzüntüyle; binlerce yaşamın yitirildiği ve insani yardımın hâlen engellendiği Gazze'deki çocukları, uzun süredir devam eden çatışmaların travmasına maruz kalan Ukrayna'daki çocukları ve elliden fazla ülkede savaş, açlık ve yerinden edilme tehdidi altında yaşayan milyonlarca görünmeyen çocuğu anıyoruz. Onların her birinin canı bizleri barış, adalet ve her çocuğun güven içinde büyüme, öğrenme ve yaşama hakkı için harekete geçmeye çağırmaktadır.

Yetmiş beş yılı aşkın bir süredir, yaşamın ilk yıllarından itibaren anlayışı, dayanışmayı ve insan onuruna saygıyı teşvik ederek Erken Çocukluk Bakımı ve Eğitimi (EÇBE) yoluyla barışı inşa etmek için yorulmaksızın çalışmaktayız. Bu Bildirge, barış ve çocukluğun korunmasına yönelik yenilenmiş bir çağrı olarak ortaya çıkmakla birlikte; OMEP'in insan hakları, eşitlik, dayanışma ve barış kültürünün inşasına olan kalıcı bağlılığını yeniden teyit etmektedir. Bu bağlılık, kültürün, dilin ve sanatın insan gelişimi, kimlik oluşumu ve öğrenme üzerindeki temel rolüne dayanmakta; erken yıllardan itibaren anlayış, diyalog, bir arada yaşama ve barışa giden yollar olarak bu alanların taşıdığı hayati önemi vurgulamaktadır.

GİRİŞ

Bu Bildiri, 2005 tarihli UNESCO Kültürel İfade Biçimlerinin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi'nin 20. yılı ve Uluslararası Ana Dili Günü'nün 25. yılı kutlamaları bağlamında yayımlanmakta olup, kültür ve dilin insan gelişimi, kimlik oluşumu ve erken yaşlardan itibaren öğrenme süreci içindeki temel rolünü bir kez daha vurgulamaktadır.

Erken çocukluğun yaşamın hayati bir evresi olduğunu ve bu evrenin çocukluğu yaşayan bir kültür olarak tanıyan kamusal politikalar, pedagojik yaklaşımlar ve toplumsal katılımı desteklenmesi gerektiğini kabul ediyoruz. Çocuklar; doğuştan itibaren hak sahibi yurttaşlar, kendi dünyalarının yaratıcıları ve dönüştürücüleridirler. Oyun oynama, kendilerini ifade etme, hayal kurma, ana dillerinde iletişim kurma ve yaşadıkları toplulukların kültürel yaşamına atılma haklarına sahiptirler. Şu uluslararası taahhütleri hatırlatıyoruz:

- Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi 4.2: Her çocuğun nitelikli erken çocukluk bakım ve eğitimine evrensel erişimini destekler.
- Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 28, 29 ve 31. maddeleri: Çocukların eğitim, kültür ve oyun hakkını güvence altına alır.
- 2005 Kültürel İfade Biçimlerinin Çeşitliliği Sözleşmesi: Eğitim, yaratıcılık ve sürdürülebilir kalkınma için uluslararası iş birliğini birbirine bağlar.
- Taşkent Bildirgesi ve Eylem Taahhütleri (2022): Erken çocukluk eğitimi, insan hakları perspektifinden eğitim sistemlerini dönüştürmenin stratejik bir dayanağı olarak konumlandırır.
- Incheon Eylem Çerçevesi (2015): Öğrenmenin erken çocukluktan başlayarak yaşam boyu devam etmesini teşvik eder.

Erken çocukluk eğitimi yalnızca ilkökula hazırlık olarak gören yetişkin merkezli, teknokratik (aşırı değerlendirme ve performans odaklı) ve akademik modellerin artışına karşı; oyunun, sanatsal ifadenin, kolektif yaratıcılığın ve kuşaklar arası diyalogun, öğrenmenin, birlikte yaşamının ve anlam kurmanın bütüncül ve temel yolları olarak yeniden eğitimde yer bulmasını savunuyoruz.

TEMEL İLKELER

OMEP şunu ilan etmektedir:

1. Yaşam boyu öğrenmenin temeli olan ilk öğrenme süreçleri; bilişsel, duygusal, sosyal, yaratıcı, etik ve kültürel gelişimi teşvik eden, bütüncül, bütünleşmiş (entegre) ve anlamlı bir yapıda olmalı; güvenli, uyarıcı ve kültürel açıdan zengin ortamlarda gerçekleştirilmelidir.
2. Çocuklar doğuştan yurttaşlardır; kendi gelişimlerinin öznesi ve aktörleridir. Katılma, yaratma, kendilerini ifade etme ve kendi dil ve kültürlerinde seslerini duyurma haklarına sahiptirler.
3. Çocukluk kültürünün değeri kabul edilmeli; yetişkin merkezli yaklaşımlardan uzaklaşılmalı, erken çocukluğun yaratma, keşfetme ve sosyal etkileşim açısından zengin bir dönem olduğu gerçeği tanınmalıdır.
4. Oyun, hayal gücü, hikâye anlatımı, müzik, hareket ve sanat; öğrenmenin temel yolları olup, erken çocukluk eğitimi ortamlarında pedagojik uygulamalara ve deneyimlere yön vermelidir.
5. Kuşaklar arası diyalog ve toplumsal bilgi, çocukların öğrenmelerini ve kültürel aidiyetlerini zenginleştirmek amacıyla teşvik edilmelidir.
6. Pedagojik inançlar ve uygulamalar; insan hakları, kültürel uygunluk ve sürdürülebilirlik ilkelerine dayanmalı; sanat, dil ve kimliğin anlam kurmadaki merkezi rolünü en erken yaşlardan itibaren vurgulamalıdır.

TAAHHÜTLER VE EYLEM ÇAĞRISI

OMEP, hükümetleri, uluslararası kuruluşları, sivil toplumu ve tüm eğitim aktörlerini şu konularda harekete geçmeye çağırmaktadır:

1. Her çocuk için nitelikli erken çocukluk eğitime erişim hakkını güvence altına almak.
 - Kapsayıcı, adil ve kültürel temellere dayalı erken çocukluk bakım ve eğitim sistemlerinin inşasını sağlamak.
 - Akademik baskıyı, katı ilkokula hazırlık gündemlerini ve standartlaştırılmış değerlendirmeleri reddederek; oyun temelli, yaratıcı ve çeşitli öğrenme deneyimlerini desteklemek.
2. Yaşam boyu öğrenmenin temeli olan ilk öğrenme süreçlerinin dayanakları olarak yaratıcılık, dil ve kültürü bütünleştirmek.
 - Sanatsal, dilsel ve kültürel ifadeyi teşvik eden öğretim programları ve öğrenme ortamları geliştirmek.

- Ana dili kullanımını teşvik etmek; yerel kültür ve bilgilerin erken çocukluk eğitimine dahil edilmesini sağlamak.

3. Pedagojik araştırmaları, mesleki gelişimi ve uluslararası iş birliğini ilerletmek

- Erken çocukluk eğitimcilerin mesleki gelişimini desteklemek; dünya genelinde eğitimli personel eksikliğini gidermek ve yaratıcı, kapsayıcı ve kültürel olarak uygun pedagojilere dayalı nitelikli mesleğe hazırlık eğitimi ve sürekli mesleki gelişim eğitime erişimi güvence altına almak.

- Bölgeler arası bilgi ve deneyim paylaşımı aracılığıyla yansıtıcı ve yenilikçi pedagojik uygulamaları teşvik etmek.

- Oyun, yaratıcılık ve kültürel ifade yoluyla öğrenmenin temellerini güçlendiren pedagojik araştırmaları, iyi örneklerin belgelenmesini ve ortak eğitim araçlarının geliştirilmesini desteklemek.

SONUÇ

Zengin bir eğitim ve kültürel mirasa sahip Bologna kentinden seslenen OMEP, yaratıcılık, çocukluk kültürü, oyun ve insan haklarına dayalı bir erken çocukluk eğitime olan bağlılığını bir kez daha teyit etmektedir.

Erken çocukluk eğitiminin siyasi, sosyal ve etik bir öncelik haline gelmesi ve küçük çocukların yurttaş, yaratıcı bireyler ve yaşayan kültürlerin taşıyıcıları olarak tam anlamıyla tanınması için küresel toplumu ivedilikle ve sorumlu bir şekilde harekete geçmeye çağırıyoruz.